

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ**

ХОД УЧЕНИЯ

Первый этап: Приведение формирований ГЗ в готовность.

Второй этап: Выдвижение в район производства работ.

Третий этап: Проведение аварийно-спасательных и неотложных работ.

Четвертый этап: Завершение аварийно-спасательных и неотложных работ и вывод из очага поражения (зоны заражения).

Разбор.

Руководитель учения _____

**Азаматтық қорғау республикалық оқу-әдістемелік
орталығы**

**АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ ҚҰРЫЛЫМДАРЫМЕН
ТАКТИКАЛЫҚ-АРНАЙЫ ЖАТТЫҒУДЫ
ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР**

«Утверждаю»

Начальник Гражданской обороны

(наименование предприятия)

"___" _____ 201__ г.

Вариант

ПЛАН ПРОВЕДЕНИЯ ТАКТИКО-СПЕЦИАЛЬНОГО УЧЕНИЯ

(название формирования ГЗ)

Тема:

Учебные цели:

Время: (указывается календарный срок)

Состав обучаемых: (указывается какие формирования ГЗ привлекаются)

Материально-техническое обеспечение:

Тактическая обстановка: (дается текстуально и, если необходимо, дополняется схемой).

1. Әдістемелік ұсыныстар азаматтық қорғаудың басшы құрамы, лауазымды тұлғалары және құрылымдардың командирлеріне арналған.

Әдістемелік жыныстарда азаматтық қорғау құрылымдарымен тактикалық-арнайы жаттығуларды дайындау және өткізу бойынша негізгі шаралар баяндалады.

Оқудың нақты мақсаттары мен тапсырмаларына, жаттығуға қатысушылардың құрамына және олардың дайындық деңгейіне, жергілікті жағдайлар мен ұйымдардың өндірістік қызметінің ерекшелігіне орай әдістемелік ұсыныстарды шығармашылық тұрғыда қолдануға болады.

Әдістемелік ұсыныстарды Азаматтық қорғау республикалық оқу-әдістеметк орталығы қызметкерлері әзірлеп, 2016 жылғы 17 ақпанда Әдістемелік кеңесте мақұлданды және Қазақстан Республикасы ІІМ Төтенше жағдайлар комитетінің Азаматтық қорғаныс басқармасында 2016 жылғы 6 сәуірде № 29-5-1/ 167 келісілді.

«Азаматтық қорғау құрылымдарымен тактикалық-арнайы жаттығуларды ұйымдастыру және өткізу бойынша әдістемелік ұсыныстарды» дайындауға және шығаруға «АҚ РОӨО» ЖШС қызметкерлері: Е. Н. Мельников, Т. К. Вафина, А. А. Тасиева, М. М. Жазимов, З. А. Ашинова, Т. Д. Сыдықова қатысты.

Приложение № 2

«Утверждаю»

Начальник Гражданской обороны

(наименование предприятия)

" ____ " ____ 201__ г

Вариант

КАЛЕНДАРНЫЙ ПЛАН ПОДГОТОВКИ К ТАКТИКО-СПЕЦИАЛЬНОМУ УЧЕНИЮ

(название формирования)

Мероприятия	Срок выполнения	Исполнители
Изучение района проведения Разработка документов на проведение учения: - план проведения учения; - частные планы работ; - план имитации. Проведение инструкторско-методического занятия с руководством учения Подготовка обучаемых к учению		Руководитель учения. заместители, посредники Руководитель учения, заместители, начальник штаба ГО, начальники служб Начальник штаба ГО
Подготовка участков работы и имитации на заводе Проведение мероприятий по материально-техническому обеспечению учения Смотр готовности формирований, участков работ и имитации к учению		Командир формирования, начальник службы Начальник цеха № ____ Заместитель руководителя по МТО Руководитель учения

Руководитель учения -----

1-тарау.

ЛАУАЗЫМДЫ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ТАКТИКАЛЫҚ-АРНАЙЫ ЖАТТЫҒУЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ НЕГІЗДЕРІ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕРІ

1.Тактикалық-арнайы жаттығу бейбіт және соғыс уақытында ұйғарым бойынша тапсырмаларды орындауға арналған азаматтық қорғау құрылымдарын дайындаудың барынша тиімді нысаны мен негізі болып табылады.

Олар объектілердің АҚ бастықтарының бұйрықтары негізінде жүргізіледі. Жаттығуға дайындық және өткізу кезінде құрылымдар құрамын дайындау бағдарламасының негізгі ережелерін, осы әдістемелік ұсыныстарды, азаматтық қозғалыс жоспарларын және ТЖ кезінде әрекет ету жоспарларын басшылыққа алған дұрыс.

Жаттығулар мына мақсаттарда ұйымдастырылады және жүзеге асырылады:

- басшы құрамның және құрылымдар басқармаларындағы құрылымдар командирлерінің халықты құтқару жөніндегі авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстра мен шараларды ұйымдастыру және өткізу кезіндегі тәжірибелік машықтарын жетілдіру;

- АҚ тапсырмаларын дербес орындау үшін де, басқа құрылымдармен және әскери бөлімшелермен өзара әрекеттестік кезінде де АҚ құрылымдарын ретке келтіру;

- табиғи және техногенді сипаттағы төтенше жағдайларды жою жөніндегі әрекеттерге АҚ құрылымдарының дайындығын тексеру және дайындау, заманауи соққы беру құралдарының зақымлаушы (қиратушы) факторларына ықпал ету;

- АҚ құрылымдары жеісе қурамының бойында жоғары моральдық-психологиялық сапаны қалыптастыру;

- АҚ құрылымдарының ұйымдастыру-штаттық құрылымын, олардың іс-әрекеттерінің тәсілдері мен амалдарын жетілдіру.

Өзінің ұйғарымы бойынша жаттығу - бір қалыпты, тексеру және көрнекі больш бөлінеді.

Бір қалыпты жаттығу АҚ құрылымдарының жеке құрамын оқыту аяқталғаннан кейін авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу кезінде іс-әрекеттердің қалыптасуына, сондай-ақ олардың ұйғарым бойынша әрекеттерге дайындығын тексеру бойынша арнайы дайындыққа қол жеткізу мақсатында жүргізіледі.

Тексеру жаттығу аға бастықтың нұсқауы бойынша АҚ

құрылымдарының дайындық деңгейін анықтау мақсатында жүргізіледі.

Көрнекі жаттығу АҚ құрылымдарының қолдануына- бірыңғай көзқарастарды, оқу-үйренуді ұйымдастыру және өткізу әдістерін, сондай-ақ авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізу кезінде АҚ құрылымдары әрекеттерінің тәсілдері мен амалдарының барынша мақсатқа сай көрсетілуін қамтамасыз ету мақсатында жүргізіледі.

2. Жаттығу азаматтық қорғаудың барлық құрылымдарымен өткізіледі. Жаттығудың ұзақтығы 4-8 сағат және одан ұзақ болуы тиіс.

Жаттығуды өткізудің мерзімділігі:

- негізгі ”құрылымдармен (барлау, құтқару, медициналық, инженерлік, өртке қарсы, авариялық-техникалық, радиациялық және химиялық қорғау құрылымдары, шұғыл әрекет ету отрядтары) – жыл сайын;

- қалғандарымен - үш жылда бір рет, кешенді жаттығуларды және объектіні жаттығуларды өткізу барысында жүргізуге болады.

АҚ құрылымдарының- бөлігі командалық-штабтық жаттығуға тартылу мүмкін.

АҚ құрылымдарының аумақтық немесе объектіні құрылымдарының жаттығуы, әдетте, АҚ қызметі құрылымдарымен бірге өткізіледі. АҚ қызметі құрылымдарын күшейту тәртібінде тартылатындардың саны жаттығулардың оқу мақсаттары мен оқу сұрақтары тақырыптарына, сондай-ақ жаттығу барысында өткізілетін тәжірибе жұмыстарының көлемімен сипатына байланысты.

Ұйымдастырушылық-штабтық құрылымдарға және тізімлік жабдықтауға сәйкес, АҚ құрылымдарының жаттығуға, мүлікпен және техникамен толық жабдықталған жеке құрамы шығарылады.

Іс жүзінде ұйғарылымы бойынша тәжірибелік жұмыс орындау және нормативтерді жасау, жаттығу барысында құрылымның жеке құрамын дайындаудың негізгі әдісі болып табышады.

Жаттығуға аталған өңірге (облысқа) тән басшылардан құтқару жұмысын жүргізуге дер кезінде және негізді шешім қабылдау үшін, әр түрлі жағдайларда құрылымның дұрыс әрекет етуіне жағдай жасау талап етілуі тиіс.

3. АҚ аумақтық және объективтік құрылымдарымен жаттығу жүргізу басшыларына азаматтық қорғаныс бастығы, АҚ штабы бастығы немесе азаматтық қорғау құрылымдары командирлері, ал АҚ қызмет құрылымдарына - АҚ құрылымына тікелей бағынатын тиісті АҚ қызметі бастығы немесе осы АҚ құрылымдарының командирлерлері тағайындалады.

при санитарной дружине - начальника медицинского пункта цеха № _____.

Для подготовки и проведения учения создать группу управления в составе трех человек от _____.

Подготовку к учению осуществлять в соответствии с календарным планом подготовки к тактико-специальному учению.

4. Руководителю учения:

- до "_____" _____ 201__ г. провести рекогносцировку места проведения учения с привлечением помощников руководителя учения;

- до "_____" _____ 201__ г. обеспечить разработку необходимых организационных документов учения и довести их до участников учения;

- провести проверку готовности личного состава формирований ГЗ, техники, приборов и имущества, привлекаемых на учение.

5. Командирам формирований ГЗ до "_____" _____ 201__ г. подготовить личный состав формирований ГЗ к учению, изучить с ними инструкцию по требованию безопасности.

6. Начальнику _____ цеха выделить на учения _____ человек статистов.

7. Начальнику _____ цеха к "_____" _____ 201__ г. подготовить имитацию трех завалов и четырех очагов пожара.

К "_____" _____ 201__ г. выделить 2 бортовых автомобиля для тренировки санитарных дружинниц в погрузке пораженных на транспорт.

8. Смотр готовности формирований ГЗ к учению и разбор учения провести _____.

9. О готовности к проведению учения доложить к _____.

Начальник Гражданской обороны

(наименование предприятия)

Приложение 1.

Вариант

ПРИКАЗ НАЧАЛЬНИКА ГРАЖДАНСКОЙ ОБОРОНЫ

(наименование предприятия)

№

" _____ " _____ 201__ г.

г. _____

Подготовка и проведение тактико-специального учения с формированиями ГЗ завода.

В соответствии с планом действий при ликвидации ЧС основных, мероприятий и в целях совершенствования подготовки формирований для выполнения задач ГЗ мирного времени приказываю:

1. " _____ " _____ 201__ г. провести тактико-специальное учение с формированиями ГЗ завода по теме: «Действия формирований ГЗ при ликвидации последствий землетрясения на заводе».

Учебные цели учения:

- совершенствовать навыки командиров формирований ГЗ в организации и проведении аварийно-спасательных и неотложных работ при ликвидации последствий землетрясения;

- тренировать личный состав формирований ГЗ в слаженных действиях по спасению людей из-под завалов, с верхних этажей полуразрушенных зданий, по оказанию им первой медицинской помощи.

Продолжительность учения - _____.

Место проведения - _____.

2. На учения привлечь следующие формирования ГЗ:

- спасательную команду цеха № _____ ;

- санитарную дружину цеха № _____ ;

- разведывательное звено (лабораторию цеха № _____).

Группа имитации - формирование службы радиационной и химической защиты.

3. Руководителем учения назначить начальника штаба ГО завода _____, заместителем _____. Помощником по имитации - командира группы РХЗ _____. Посредниками при формированиях ГЗ: при спасательной команде

- помощника начальника штаба ГО ,

Жаттығуға дайындық және жүргізу үшін басшылар штабы құрылады және жаттығу басшыларының орынбасарлары (көмекшілері) тағайындалады, олар да делдалдардың міндеттерін орындайды (саны 100 адамнан кем құрылымдармен жаттығуларды жүргізу кезінде басқару топтары құрылады).

Басшылар штабы (басқару топтары) құрамының саны әрбір нақты жағдайларда оқу мақсаттарына, жаттығулардың көлеміне, сондай-ақ АҚ құрылымына тартылатын құрамдарға орай анықталады.

Жекелеген жағдайларда ұйымға әдістемелік көмек көрсету және жаттығу жүргізу үшін ТЖ жөніндегі тиісті аумақтық орган бастығының шешімі бойынша басқармалардың бөлімдері және АҚ мамандары тартылуы мүмкін.

4. Жаттығу басшысы жаттығуға дайындық және өткізу үшін жеке-дара жауап береді.

Ол:

- тиісті әдістеметік ұсыныстар ережелерін үйренуге;

- АҚ құрылымдары дайындық деңгейін болжамдауға;

- жаттығу ұйымдары үшін негізгі мәліметтерді (тақырыптарды, оқу мақсаттарын, өткізу мерзімдерін, үйрену кезеңдері және оқу сұрақтарын, үйрену өткізілетін аудан (орын), елестету бүркеніш тәсілін өткізуге арналған күштер мен құралдар және материалдық-техникалық қамтамасыз ету мәселелерін) анықтауға;

- үйрену өткізу жоспарын әзірлеуге тікелей басшылық жасауға;

- объектіде жаттығу өткізу және дайындық кезеңінде мақсатқа сәйкес орындалатын жұмыстың тізімін шамамен анықтауға;

- жаттығу жүргізетін ауданның (орынның) тәртібін анықтауға, қандай күштермен және қандай мерзімде оның дайын болуы тиіс екенін белгілеуге;

- жаттығуға өзінің орынбасарларын (көмекшілерін), сондай-ақ жаттығуға тартылатын барлық жеке құрамды дайындауды ұйымдастыруға;

- АҚ құрылымдарын басқаруды шебер ұйымдастыруға командирлер және басшылар штабын үйретуге;

- берілген тапсырмалардың орындалуы бойынша АҚ құрылымдарының мүмкіндіктері мен жағдайларын білуге;

- жаттығу барысында командирлер дайындаған шешімдерді және олар берген жарлықтарды талдауға;

- алға қойған жаттығу мақсаттарына қол жеткізу үшін, жағдайдың өрбуіне басшылық жасауға;

- АҚ құрылымдарының жеке құрамын тамақпен, сумен, киіндіру

ауысымымен қамтамасыз ету мәселесін шешуге;

- қауіпсіздік және техника мен мүліктің талаптарының сақталуын қамтамасыз етуге;

- жаттығу аяқталғаннан кейін жеке құрам мен техниканың жиналуын тексеру, үйренуге жалпы шолу жасау, басшы құрамның жалпы алғанда АҚ әрбір құрылымының әрекетін бағалауға міндетгі.

5. Ұйымдастыру және жаттығу барысында жеке құрамда жоғары моральдық-психологиялық қасиеттің, берілген тапсырманы орындауға саналы қарым-қатынастың қалыптасуы бойынша тәрбие жұмыстары жүргізіледі.

6. Басшы штабы (басқару тобы) жаттығуға дайындықты және өткізуді қамтамасыз ететін негізгі орган болып табылады.

Басшы штабына (басқару тобына) келесілер жүктеледі:

- жаттығуға дайындық және өткізу бойынша құжаттарды әзірлеу;
- жаттығу басшыларының орынбасарларының (көмекшілерінің) жеке жоспарларымен келісу;

- жаттығу жүргізетін ауданды (орынды) дайындау;

- байланысты және (қажет болғанда) коменданттық қызметті ұйымдастыру;

- қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін барлық оқу мәселелерін дер кезінде ұйымластыру және толық оырындау;

- жаттығуды талдауды ұйымдастыру және дайындық;

- өткізілген жаттығулардың нәтижелері туралы баяндама дайындау.

7. Жаттығу өткізу үшін мүлікпен және техникамен қамтамасыз етуді, соның базасында АҚ құрылымдары құрылған, шаруашылықты жүзеге асыратын объектілер жүзеге асырады.

Саны 100-ге дейін адамы бар, АҚ құрылымдарымен жаттығу өткізу кезінде материалдық-техникалық қамтамасыз ету АҚ құрылымдары командирлеріне жүктеледі, ал 100-ден артық адамы бар АҚ құрылымдарымен жаттығу өткізу кезінде - материалдық-техникалық қамтамасыз ету жаттығу басшыларының орынбасарларына жүктеледі.

8. АҚ қызметі құрылымдарымен жаттығу өткізу кезінде, жаттығу басшыларының көмекшілері болып объекті қызметі бастықтары тағайындалады.

Олар:

- жаттығуға дайындық және жүргізу бойынша құжаттарды әзірлеуге қатысуға;

- бағынышты АҚ құрылымдарын жаттығуға дайындаудың жеке жоспарын әзірлеуге және оны жаттығу басшыларына бекітуге беруге;

- принимать меры к розыску заблудившихся и отставших людей.

35. На учениях, связанных с отработкой вопросов перевозки личного состава формирований ГЗ железнодорожным, водным, воздушным транспортом, необходимо выполнять требования безопасности, изложенные в соответствующих инструкциях.

опасности.

31. Командиры формирований ГЗ обязаны проводить следующие мероприятия по обеспечению безопасности выполнения аварийно-спасательных и неотложных работ:

- строго следить за выполнением личным составом действующих инструкций по требованию безопасности при работе со средствами механизации, пневмо-электроинструментом, взрывчатыми веществами и огнеопасными средствами;
- производить крепление или обрушение конструкций зданий и сооружений, угрожающих обвалом;
- осуществлять установку предупредительных (сигнальных) знаков в местах производства работ;
- до начала учений проводить тренировки расчетов инженерной техники при работе в средствах защиты;
- обеспечивать управление работой расчетов инженерных машин ясно видимыми в условиях плохой погоды сигналами (флажками, фонарями), для чего назначить специально выделенных людей;
- осуществлять контроль за выполнением установленных норм времени работы личного состава формирований ГЗ в изолирующей защитной одежде.

32. В целях обеспечения безопасности работ при тушении пожаров необходимо:

- вести тщательную разведку очагов пожаров;
- следить при тушении лесных пожаров за подгоревшим сухо-стоєм, спиливая его во избежание внезапного падения;
- предусмотреть меры для обеспечения вывода техники и ее экипажей в безопасное место при вынужденной остановке.

33. При действиях ночью и в других условиях ограниченной видимости необходимо засветло обозначить районы (участки) имитации, иметь на технике знаки установленного образца, видимые в темноте.

34. При проведении учений в зимних условиях необходимо:

- обеспечить личный состав теплой одеждой и обувью;
- ознакомить его с мерами по предупреждению обморожения;
- предусмотреть развертывание медицинских пунктов с отапливаемыми палатками и необходимым количеством медикаментов для оказания помощи обмороженным;
- осуществлять перевозку людей на машинах, оборудованных тентами;
- для обогрева и укрытия людей выбирать лесные участки, овраги, оборудовать землянки, шалаши;

- жаттығу барысында АҚ құрылымдарындағы істің іс жүзіндегі жай-күйі мен жағдайын, тапсырмаларын білуге;

- АҚ құрылымдары әрекеттерін бақылауға, барлық оқу мәселелерін толық әзірлеуге қол жеткізуге;

- АҚ құрылымдары командирлерін болып жатқан жағдайларды талдауға, негізді шешім қабылдауға, АҚ құрылымдарына тапсырмалар беруге және жаттығу барысында оларды орындауға үйретуге;

- АҚ құрылымдары жеке құрамы мен командирі жұмысын бағалауға;

- АҚ құрылымдары командирлері қабылдаған шешімдер мен жағдайлардағы өзгерістер туралы жаттығу басшыларына дер кезінде баяндауға;

- АҚ құрылымдары бағыныштыларын қауіпсіздік талаптарын қадағалауға бақылауды жүзсге асыруға;

- талдауға арналған материаллы дер кезінде талдауға міндетті.

9. Коммуналдық-энергетикалық жөпе технологиялық желілердегі аварияларды, апаттарды, нулей зілзалаларды, зақымдау ошақтарындағы және зақымдау аумақтарындағы, авария орындарындағы салдарларды буркеніш тәсілімен және таңбалармен белгілеу – шындыққа жақын, болуы ықтимал аварияларды, апаттарды, дулей зілзалаларды немесе заманауи соккы беру құралдарының ықпалы, келемі мен сипаты туралы жеке құрамға таныстыру, жағдай жасаудың негізгі тәсілдерінің бірі болып табылады.

Қираулар мен зақымдаулардың буркеніш елестету тәсілі дәрежесі оқу мақсаттарына, объектілердің ерекшеліктеріне колда бар буркеніш құралдарына байланысты. Буркеніш тәсілі жаттығудың тупкі мақсатымен сәйкес келуі тіс. Жаттығуға қажеттілер ғана буркеніш бола алады. Зақымдау ошақтарының жекелеген элементтері, әсіресе екінші кезектегілері, таңба құралларымен (белгілермен, керсеткіштермен) толықтырылуы мүмкін.

Шартты зақымданғандарды буркеніш тәсіліне айналдыру үшін жеке құрамның қажетті мелшері бөлінеді. Адамдарды үйінді астынан, жаны жатқан ғимараттың жоғарғы қабатынан немесе су басқан жөртелелер мен басқа орындардан құтқару мәселелерін әзірлеу үшін қуыршақ мүсіндер пайдаланылады.

Үйінділерді және қирауларды елестету үшін құрылыс жұмысы жүріп жатқан немесе жарамсыздыққа шығарылған көнерген ғимарат орандарында жасаған дұрыс. Су құбырының, канализациялардың, жылутрассаларының, газқұбырларының, энергожелілерінің зақымданған бөліктерінде буркеніш тәсілін жасағанда, объектілердің

ерекшелігін және жергілікті жағдайларды ескерген маңызды.

Өрт ошақтары-жарамсыздыққа шығарылған рэзінкелерді, өңделген жағатын, сүрететін материалдарды, құрылыс қалдықтарын және т.б. жағумен елестетіледі.

10. Елестету (бүркеніш) тәсілін жүргізу үшін байланыс, жылжыту, белгілері мен бүркемелеу құралдарын қоса байланыс, радиациялық және химиялық қорғау құрылымдарының қажетті мелшерде жеке құрамын, сондай-ақ статистердің қажетті мелшерін бөледі.

Елестету (бүркеніш) тәсілі бойынша үйрену басшысының көмекшісі:

- елестету (бүркеніш) тәсілі жоспарын үйрену өткізу динамикасы мен тупкірлі мақсатқа сәйкес әзірлеу және оны бекіту үшін үйрену басшысына беру;

- елестету (бүркеніш) тәсілі учаскелерін жабдықтауды және оларды күзетуді ұйымдастыру;

- басшының нұсқауы бойынша елестету (бүркеніш) тәсілін жаттығу барысында, қауіпсіздік талаптарын қадағалауды қамтамасыз ету;

- жаттығу аяқталғаннан кейін, елестету (бүркеніш) тәсілі еткізілген ауданды (орынды), тәртіпке келтіру, пайдаланылмаған елестету (бүркеніш) құралдарын жинау немесе жою, ол туралы жаттығу басшысына баяндау.

2-тарау. ТАКТИКАЛЫҚ-АРНАЙЫ ЖАТТЫҒУ ӨТКІЗУГЕ ДАЙЫНДЫҚ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ

Жаттығуға дайындық:

11. Жаттығуға дайындық оны өткізуден екі ай бұрын басталады, сонымен қатар келесідей құжаттар әзірленеді:

- жаттығуға дайындық және өткізу туралы бұйрық;
- жаттығуға дайынлықтың күнтізбелік жоспары;
- жаттығуды өткізу жоспары.

12. Жаттығуға дайындық және өткізу туралы бұйрық орындаушыға оны өткізуден бір жарым ай бұрын беріледі. Онда жаттығуды өткізу уақыты, оқытылатындардың құрамы және оларды дайындау тәртібі, мерзімі мен дайындалатын жұмыс көлемі, іс жүзіндегі шаралардың өткізілетін орны, жауапты орындаушылар көрсетіледі. Бұйрықта жаттығу қауіпсіздігінің талаптары жекелеген тармақтармен көрсетіледі.

28. Показные учения проводятся в целях установления единых взглядов на методику организации и проведения учений.

Они организуются и проводятся старшими начальниками и их органами по ЧС штабами для руководящего состава, как правило, в начале учебного года на учебно-методических сборах до проведения плановых учений.

Для проведения показательного учения кроме обычных документов разрабатывается план проведения показа, в котором указываются:

- учебные точки и объем розыгрыша эпизодов учения;
- площадки (пункты) размещения обучаемых, маршруты их переездов (переходов) от одной точки к другой;
- приемы и способы выполнения различного рода работ в очагах поражения при стихийных бедствиях, авариях и катастрофах;
- технические средства управления и информации об обстановке, о действиях формирований ГЗ и их командиров.

С привлекаемыми к показу командирами и личным составом формирований ГЗ заранее проводятся дополнительные занятия и тренировки.

В ходе учения руководитель может объявить частный отбой для разбора и обсуждения с аудиторией показательных эпизодов учения.

Глава 4. ТРЕБОВАНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ НА УЧЕНИЯХ

29. За организацию и обеспечение требований безопасности на учении отвечает руководитель учения. Он обязан определить участки местности и порядок имитации пожаров, разрушений, заражений, аварий на коммунально-энергетических (технологических) сетях, организовать ограждение (оцепление) и обозначение этих участков, разработать, исходя из местных условий, инструкцию по требованию безопасности на предстоящем учении и организовать ее изучение со всем личным составом.

30. Ответственность за соблюдением требований безопасности, установленных на учении, возлагается на командиров формирований ГЗ, участвующих в учении. Они обязаны изучить с личным составом инструкцию по требованиям безопасности на предстоящем учении, указать личному составу порядок обозначения участков, полей имитации и других опасных мест, проверить исправность выводимой на учение техники, обеспечить контроль за правильным хранением и использованием в ходе учения имитационных средств, следить за строгим соблюдением личным составом установленных требований без-

помощи, выполнению нормативов по специальной подготовке и т.д.;

- своевременность принятия мер по защите формирований ГЗ от современных средств поражения, а также при стихийных бедствиях, авариях и катастрофах.

26. Заканчивать учение целесообразно выводом формирований ГЗ из района учения и проведением при необходимости санитарной обработки людей и специальной обработки техники. Руководитель заслушивает доклады командиров формирований ГЗ о выполнении поставленных задач, контролирует вывод формирований ГЗ.

По окончании учения руководитель дает указания о месте и времени сосредоточения формирований ГЗ, о проверке личного состава и техники, о приведении в порядок района учения, а также о месте и времени разбора учения.

27. Разбор является заключительной частью учения. Цель разбора состоит в том, чтобы на основе всестороннего анализа подвести итоги учения и определить, в какой степени достигнуты учебные цели и выполнены учебные задачи.

Разбор проводит руководитель учения. Во время разбора указываются тема и учебные цели, обстановка, в которой действовали обучаемые, а затем разбираются конкретные действия командиров и личного состава формирований ГЗ по этапам учения.

В конце разбора руководитель определяет в какой степени достигнуты учебные цели, насколько были слаженными действия формирования ГЗ; оценивает действия обучаемых с обязательной краткой характеристикой примеров правильных решений, инициативы и находчивости, а также отмечает недостатки, которые имели место; указывает на что нужно обратить внимание в ходе дальнейшей подготовки командиров и личного состава формирований ГЗ.

Общие оценки формирований ГЗ, а также индивидуальные оценки командиров и личного состава заносятся в соответствующие журналы учета подготовки формирований ГЗ.

Разбор проводится вначале с командирами формирований ГЗ, а затем с личным составом формирований ГЗ.

В целях своевременного распространения опыта проведенного учения на разбор могут привлекаться командиры других формирований ГЗ, не участвовавшие в учении.

Глава 3. ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ И ПРОВЕДЕНИЯ ПОКАЗНЫХ ТАКТИКО-СПЕЦИАЛЬНЫХ УЧЕНИЙ

Бұйрықта сондай-ақ жаттығу өткізудің мақсаттары да көрсетіледі. Келесідей мақсаттар болуы мүмкін: бейбіт уақыт үшін – ТЖ жою жөніндегі әрекетке АҚ құрылымдарын дайындау.

Бұйрықты Азаматтық қорғаныс штабының бастығы әзірлейді және объекті АҚ бастығы, ал АҚ аумақтық құрылымдары үшін тиісінше тегінен жағдайлар жөніндегі басқарманың (бөлімнің) бастықтары және облыстық, қаланың, аудандық АҚ бастықтары қол қояды.

Бұйрықтың нұсқасы 1 қосымшада келтірілген.

13. Жаттығуға дайындық штаб бастығы (жаттығу басшысы) әзірлеген күнтізбелік жоспарға сәйкес жүзеге асырылады. Онда жаттығуға орынбасарларды (көмекшілерді), қызмет және штаб (басқару топтарын) бастықтарын, сондай-ақ АҚ басшылар мен жеке құрамын дайындау жөніндегі шаралар белгіленеді, жаттығуға құжаттарды әзірлеуге жауапты тұлғалар көрсетіледі, бүркеніш тәсілі (учаскелер мен орындар) мен жаттығу ауданын дайындау жөніндегі жұмыстың қажетгі көлемі тізімделеді. күнтізбелік жоспарға жаттығу басшысы қол қояды және объекті АҚ бастығы бекітеді, ал АҚ аумақтық құрылымдары үшін жаттығудың тиісті бастықтары және облыстық, қалалық, аудандық АҚ бастықтары қол қояды.

Жаттығуға дайындықтың күнтізбелік жоспары нұсқасы 2-қосымшада келтірілген.

14. Жаттығуды өткізу жоспарын басшы штаб (басқару топтары) қызмет бастықтарының қатысуымен әзірлейді және Азаматтық қорғаныс желісі бойынша жаттығу басшысы бағынатын бастық бекітеді.

Жоспар оқу мәселелерінің орындалу жүйелілігі мен барысын анықтайды.

Жоспар мәтінмен дәлме-дәл әзірленеді және оған: жаттығу тақырыптары; оқитындардың әрбір санаттары үшін оқу мақсаттары; жаттығу өткізу уақыты, АҚ құрылымдарына тартылатын құрылым; техника мөшелер, моторесурстар мен елестету бүркеніш құралдарын жұмсау нормасы; жаттығу кезеңдері, олардың ұзақтығы мен оқу мәселелері, дүлей зілзалар, авриялар, аппарат немесе заманауи соққы беру құралдарын қолдану нәтижесінде шаруашылықпен айналысатын объектіде орын алуы мүмкін жағдайлар кіреді.

Жаттығуды өткізу жоспары 3-қосымшада келтірілген.

15. Жаттығу басшыларының көмекшілері мен орынбасарларын дайындауды жаттығу басшысы ұйымдастырады. Ол тақырыптарды мақсаттарды, тапсырмаларды және кезең-кезеңмен жаттығу өткізу жоспарын, өзінің міндеттерін, әдістемелік ұсыныстар талаптарын

және АҚ құрылымдарын оқыту жөніндегі басқа құжаттарды зерттеп, жаттығуды және дұрыс ұғынуды, жаттығу ауданын (орнын) зерттеуді қамтамасыз етуі тиіс.

Жаттығу басшысы АҚ құрылымдарының оқуға бағытталғандарының назарына бейбіт және соғыс уақытында болжалған жұмыс объектісіне шығу мен олардыдайындыққа келтіру тәртібін, жұмыстың әр түрлі түрін орындау кезінде АҚ жоспарында белгіленге уақытша көрсеткіштерін жеткізеді; окитындарды жаттығу тақырыптарымен және мақс аттарымен таныстырады; жаттығуды әрбір кезеңінде АҚ құрылымдарының әрекет ету тәртібін нақты тапдайды; осы әдістемелік ұсыныстың талаптары мен өздерінің лауазымдық міндеттерін жаттығу бойынша жеке құрамға зерттеу тапсырмаларын береді.

Лауазымды тұлғаларды дайындау жөніндегі негізгі жұмыс жергілікті жерлерде, жағдай кезең бойынша зерттелетін, қатысушылардың, делдалдардың және елестету бүркеніш тәсілі топтарының әрекеті шартты түрде ойналатын жерлерде – жаттығу болатын ауданда жүргізіледі.

Жаттығуға АҚ құрылымдарының жеке құрамын дайындау жоспарлы сабақ бойынша жүзеге асырылады.

Жаттығу аңдында барлық жеке құрамға тікелей қауіпсіздік талаптары үйретіледі.

16. Жаттығу еткізетін ауданды (орынды) дайындау жергілікті жердің сипатын және авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстард жүргізу ауданының ерекшеліктерін, сондай-ақ жаттығудың түпкі ойына сәйкес, қажетті мөлшердегі күш пен құралды анықтау зерттеу мақсатында жүргізіледі.

Жаттығу ауданын дайындаудың негізгі мақсаты авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізудің барлық тәсілдерін дайындауға мүмкіндік беретін, шынайылыққа жақын жағдай жасаумен тұжырымдалады. Бұл үшін табиғи участка жасалатын жерде зақымдану немесе зарарлы ошақтарды белгілеу не болмаса бүркеніш тәсілі жүзеге асырылатын объектінің өзінің дайындалуы мүмкін.

Жаттығу ауданын (орнын) зерттеу барысында жаттығудың басшысы езінің орынбасарларымен (көмекшілерімен) ауданның шекарасын, соған қарай қозғалыс бағытын анықтайды; жаттығудың әр түрлі кезеңдерінде АҚ құрылымдарының орналасу және тәжірибелік жұмысты орындау орны, сондай-ақ жаттығу өткеннен кейінгі жиналу орны анықталады; елестету бүркеніш тәсілі орны және көлемі белгіленеді.

вой медицинской помощи и погрузка на транспорт нуждающихся в эвакуации, приём, регистрация и сортировка пораженных, поступивших на этапы медицинской эвакуации, оказание им установленных для формирования видов медицинской помощи, подготовка пораженных к дальнейшей эвакуации;

- для аварийно-технических формирований ГЗ - поиск и устранение аварий на коммунальных и технологических сетях.

Другие формирования ГЗ на учении отрабатывают вопросы в соответствии с их предназначением.

23. В ходе учения между основными и обеспечивающими формированиями ГЗ организуется взаимодействие. При этом руководитель учения особое внимание обращает на согласование действий между формированиями ГЗ по задачам, объектам работ и времени, слаженность их действий при выдвижении к местам (объектам) работ, очередность выполнения аварийно-спасательных и неотложных работ каждым формированием ГЗ.

24. Для наращивания обстановки руководитель лично или через своих помощников доводит до обучаемых изменения в обстановке, данные о появлении новых очагов пожаров, возникновении или увеличении масштабов аварии, о выходе из строя людей, техники, об изменении радиационной (химической) обстановки.

Руководитель учения добивается от командиров формирований ГЗ осуществления маневра силами и средствами с учетом складывающейся обстановки, принятия новых решений по организации и проведению аварийно-спасательных и неотложных работ в высоком темпе, проявления инициативы и находчивости.

25. При оценке действий обучаемых формирований ГЗ учитываются:

- умелое ведение разведки;
- правильность и целесообразность принятых командирами формирований ГЗ решений;
- своевременность организации и проведения спасательных работ;
- поддержание непрерывного взаимодействия между формированиями ГЗ;
- своевременность выдвижения к объекту (месту) проведения аварийно-спасательных и неотложных работ;
- результаты практических действий формирований ГЗ по использованию средств механизации, различных - видов техники, устройству проходов (проездов) в завалах, вскрытию заваленных защитных сооружений, спасению пораженных, оказанию им первой медицинской

место заместителя.

В зависимости от характера выполняемых работ при постановке задач могут быть указаны и другие пункты. Так, например, при работе на местности, зараженной радиоактивными веществами, указывается допустимая доза радиоактивного облучения, при работе со СДЯВ - время нахождения на зараженной территории и т.д.

21. В ходе проведения аварийно-спасательных и неотложных работ создается обстановка, позволяющая в условиях, наиболее приближенных к реальным, отрабатывать приемы и способы ведения разведки, розыска пораженных, извлечения их из-под завалов, спасения людей из горящих и разрушенных зданий, оказания им первой медицинской помощи и эвакуации из очагов поражения и зон заражения в безопасные места. Одновременно с этим должны отрабатываться вопросы локализации и тушения пожаров, вскрытия разрушенных защитных сооружений, подачи воздуха в заваленные укрытия, проведения санитарной обработки людей и обеззараживания одежды, дегазации и дезактивации техники и средств защиты, обеззараживания территории, сооружений, продовольствия, пищевого сырья, воды и фуража.

22. В соответствии с замыслом учения и предназначения формирований ГЗ на учении могут отрабатываться следующие вопросы:

- для спасательных формирований ГЗ - разборка завалов и розыск пораженных, оказание им первой медицинской помощи, вынос к местам погрузки и погрузка пораженных на транспорт, вскрытие заваленных защитных сооружений и подача в них воздуха, спасение людей с верхних этажей разрушенных и горящих зданий и другие вопросы;

- для специализированных формирований ГЗ - спасение пострадавших, оказание им первой медицинской помощи, локализация и ликвидация последствий в промышленных зданиях, сооружениях на коммунально-энергетических сетях, обеззараживание территории, дегазация и дегазация зданий, сооружений, техники, одежды, средств индивидуальной защиты и другие задачи, определяемые) спецификой объектов повышенной опасности и сильно действующих ядовитых и других опасных для жизни людей веществ;

- для противопожарных формирований ГЗ - развертывание; противопожарных средств для локализации и тушения пожаров, спасение людей с верхних этажей горящих зданий и сооружений, оказание первой медицинской помощи пострадавшим, постановка водяных завес при распространении облака СДЯВ;

- для медицинских формирований ГЗ - оказание пораженным пер-

Жаттығу ауданы зерттелгеннен кейін жаттығу басшысы оған дайындығы бойынша қажетті нұсқаулар береді.

17. Жаттығуда АҚ құрылымдарының іс-әрекетін қамтамасыз ету, оның сәтті өтуін шешетін жағдайлардың бірі болып табылады - мақсаты материалдық құралдарды, тасымалдауды орындауда, штаттық мүлікті және техникаларды дұрыс жағдайда ұстау және құтқару жұмыстарын сәтті орындауда АҚ құралымдары таралаптарын қанағаттандыру үшін жағдай жасау.

Қамтамасыз етудің нақты түрлері мен көлемін оның тапсырмалары мен мақсаттарына орай жаттығудың басшысы анықтайды.

Тактикалық-арайы жаттығу өткізу

18. Жаттығу АҚ құрылымдарың дайындыққа келтірумен басталады. АҚ құрылымдарының командирлері жеке құрамды жинайды және хабарландырады, сонымен қатар ТЖ жою кезіндегі іс-әрекеттер жоспарында қарарымен нормативтік құжаттар дайындалады. Осыдан кейін жеке құрам тізімдік мүлікті алады, жылжытуға дайындықты тексеруге арналған жабдықтармен жабдықталады және жылжуға дайындықты тексеру үшін сапқа тұрады. Соғыс уақытындағы тақырыптарды дайындау кезінде АҚ құрылымдары қауіпсіз аймаққа (қала сыртындағы) орналасу ауданына жылжиды, бейбіт уақытқа жиналу ауданынан тікелей - ТЖ және дүлей зілзалаларды, аварияларды, апаттарды жою жөніндегі жұмысты орындау орнына беттейді.

АҚ құрылымдарың қалыпқа келтіргеннен кейін жаттығу басшысы (делдал) АҚ құрылымдары командиріне тактикалық тапсырмалар береді, онда жағдай және АҚ құрылымдары тапсырмалары көрсетіледі, осыдан кейін АҚ құрылымдары командирлеріне алған тапсырмаларды түсіндіру, жағдайларды бағалау, шешімдер қабылдау және бағыныштыларға тапсырмалар беру, сондай-ақ АҚ құрылымдарының іс-әрекетін ұйымдастыру үшін уақыт беріледі.

19. Тапсырмаларды түсіндіру кезінде АҚ құрылымдары командирлері берілген тапсырмаларды орындауға дайындыққа арнап жасалуы қажетті шараларды белгілейді, алдын ала жарлық береді.

Жағдайды бағалай отырып, АҚ құрылымдарының командирі қарауды, өртті, ҚӘУЗ залалдарының көлемі мен сипатын, алда тұрған жұмыс түрлерін, олардың көлемін және оларды орындау жөніндегі АҚ құрылымдарының мүмкіндіктерін, жұмыс жүргізу бөлімшесіндегі жылжыту бағыттарының жағдайын, олардың орындалуы жөніндегі АҚ құрылымдарының мүмкіндіктері мен олардың көлемін, жергілікті

жердің, ауа райының, жыл уақыты мен тапсырмаларды орындау тәулігін анықтайды.

Шешім шығара отырып, АҚ құрылымларының командирі орындатын жұмыстың жүйелілігін қарастыратын, іс-әрекеттің түпкі ойын, жұмыс бөлімдері бойынша күштер мен құралдарды бөлуді, негізгі күшті қай бөлімге жұмылдыру керектігін, тапсырмаларды орындау мерзімін, әрекет ету ауданындағы жылжу тәртібін, АҚ құрылымдарын басқару және өзара әрекет ету тәртібін анықтайды.

20. Жұмыс істейтін ауданға келгеннен кейін АҚ құрылымдарының командирі жеке құрамға жағдайды түсіндіріп, тапсырмалар береді, онда: құтқару жұмысының қандай түрін жүргізу керектігі; техниканы көпдану тәртібі, зақымданғандарды көлікке тиеу орнын және оларды көпкіруді; жұмыстың басталу және аяқталу уақытын; өзінің орнын және орынбасарының орнын көрсетеді.

Орындалатын жұмыстың сипатына байланысты, тапсырма беру кезінде басқа тармақтар да көрсетілуі мүмкін. Айталық, мысалы, жергілікті жерде зақымданған радиоактивті заттармен жұмыс істеуезінде, радиоактивті сәулеленудің мүмкін болатын дозасы, ҚӘУЗ жұмыс істеу кезінде - зақымданған аумақта болу уақыты және т.б. көрсетіледі.

21. Авариялық құтқару және басқа шұғыл жұмыстарды жүргізу барысында, шындыққа барынша жақын оқиғаларға, барлау жасау амалдары мен тәсілдерін меңгеруге, жаралыларды іздестіруге, үйінді астынан шығаруға, адамдарды жанып жатқан, қираған ғимараттардан құтқаруға, оларға алғашқы дәрігерлік көмек көрсетуге және зақымдану ошағынан және зақымдану аймағынан қауіпсіз жерге көшіруге мүмкіндік беретін жағдайлар жасалады. Осымен бір мезгілде өртті өшіру және оқшаулау, қираған қорғаныс ғимараттарын ашу, адамдарды санитарлық өңдеуден өткізу және киімдерін залалсыздандыру, техника мен қорғаныс құралдарын дегазациялау және дезактивациялау, аумақты, құрылыстарды, азық-түлікті, тамақ шикізатын, сулар мен мал жемін залалсыздандыру мәселесі қарастырылады.

22. Жаттығудың түпкі мақсатымен және АҚ құрылымдарын бағыттауға сәйкес, жаттығуға келесі мәселелер дайындалады:

- АҚ құтқару құрылымдары үшін - үйінділерді әзірлеу және зақымданғандарды іздестіру, оларға алғашқы дәрігерлік көмек көрсету, сол жерден тиеу және жаралыларды көлікке тиеу, көміліп қалған қорғаныс құрылыстарын аршу және оларға ауа жіберу, қираған үйлердің жоғарғы кабаттарынан және жанып жатқан ғимараттардан адамдарды, құтқару және басқа мәселелер;

Проведение тактико-специальных учений

18. Учения начинаются с приведения формирований ГЗ в готовность. Командиры формирований ГЗ проводят оповещение и сбор личного состава, при этом отрабатываются нормативные показатели, указанные в планах действий при ликвидации ЧС. После этого личный состав получает табельное имущество, экипируется и выстраивается для проверки готовности к выдвижению. При отработке тематики военного времени формирования ГЗ выдвигаются в район размещения в безопасной (загородной) зоне, мирного времени - непосредственно из района сбора к местам выполнения работ по ликвидации ЧС и ликвидации последствий стихийных бедствий, аварий, катастроф.

После приведения формирований ГЗ в готовность руководитель учения (посредник) вручает командирам формирований ГЗ тактическое задание, в котором указываются обстановка и задачи формирования ГЗ, после чего командирам формирований ГЗ предоставляется время для уяснения полученной задачи, оценки обстановки, принятия решения и постановки задач подчиненным, а также для организации действий формирований ГЗ.

19. При уяснении задачи командир формирования ГЗ намечает мероприятия, которые необходимо провести для подготовки к выполнению поставленной задачи, отдает предварительные распоряжения.

Оценивая обстановку, командир формирования ГЗ определяет характер и объем разрушений, пожаров, заражения СДЯВ, виды предстоящих работ, их объем и возможности формирования ГЗ по их выполнению, состояние маршрутов выдвижения к участкам проведения работ, влияние местности, погоды, времени года и суток на выполнение задач.

Принимая решение, командир формирования ГЗ определяет замысел действий, в котором предусматривает последовательность выполнения работ, распределения сил и средств по участкам работ, на каком участке сосредоточить основные усилия, сроки выполнения задач, порядок выдвижения в район действий, порядок взаимодействия и управления формированием ГЗ.

20. По прибытии в район проведения работ командир формирования ГЗ доводит до личного состава обстановку и ставит задачу, в которой указывает: какие виды спасательных работ провести; порядок использования техники; места погрузки пораженных на транспорт и порядок их эвакуации; время начала и окончания работ; свое место и

рекомендаций.

Основная работа по подготовке должностных лиц проводится на местности, в районе предстоящего учения, где изучается обстановка по этапам, условно проигрываются действия участников, посредников и групп имитации.

Подготовка личного состава формирований ГЗ к учению осуществляется в ходе плановых занятий.

Непосредственно перед учением со всем личным составом изучаются требования безопасности.

16. Подготовка района (места) проведения учения проводится в целях изучения характера местности и особенностей района проведения аварийно-спасательных и неотложных работ, а также определения необходимого количества сил и средств для его оборудования в соответствии с замыслом учения.

Основная цель подготовки района учения заключается в создании обстановки, приближенной к действительности, позволяющей отрабатывать все способы ведения аварийно-спасательных и неотложных работ. Для этого может подготавливаться сам объект, где создаются натурные участки, осуществляется имитация или обозначение очагов поражения и заражения.

В ходе изучения района (места) учения руководитель учения совместно со своими заместителями (помощниками) уточняет границы района, маршруты выдвижения к нему; определяет места выполнения практических работ и расположения формирований ГЗ на различных этапах учения, а также место сбора после проведения учения; определяет объем и места проведения имитации.

После изучения района учения руководитель учения дает необходимые указания по его подготовке.

17. Обеспечение действий формирований ГЗ на учении является одним из решающих условий успешного его проведения в целях удовлетворения потребностей формирований ГЗ в материальных средствах, выполнения перевозок, поддержания штатного имущества и техники в исправном состоянии и создания условий для успешного выполнения спасательных работ.

Конкретные виды и объем обеспечения определяет руководитель учения, исходя из его целей и задач.

- АҚ мамандандырылған құрылымдары үшін – зардап шеккендерді құтқару, оларға алғашқы дәрігерлік көмек көрсету, өнеркәсіп ғимараттарындағы, ғимараттардың коммунальдық-энергетикалық желілеріндегі зардаптарды оқшаулау және жою, аумақты залалсыздандыру, ғимараттарды, техникаларды, киімдерді және жеке қорғаныс құралдарын дезактивациялау және дегазациялау және басқа мәселелер, жоғары қауіпті объектілердің ерекшеліктерін анықтау және қатпін Хәсер ететін улы заттар мен басқа да адам өміріне қауіпті заттарды, зардаптарды оқшаулау және жою;

- АҚ өртке қарсы құрылымдары үшін - өртті оқшаулау және сөндіру үшін өртке қарсы құралдарды күшейту, жанып жатқан ғимараттар мен құрылыстардың жоғарғы қабаттарындағы адамдарды құтқару, зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету, ҚӘУЗ бұлты тараған кезде су пердесін қою;

- АҚ медициналық құрылымдары үшін - зардап шеккендерге алғашқы дәрігерлік көмек көрсету және көшіруге мәжбүрлерді көлікке тиеу, дәрігерлік эвакуациялау кезеңіне түскен зақымданушыларды қабылдау, сұрыптау және тіркеу, оларға құрылымдар үшін белгіленген дәрігерлік көмек түрлерін көрсету, зақымданғандарды одан әрі көшіруге дайындық жасау;

- АҚ авариялық-техникалық құрылымдары үшін- коммуналдық және технологиялық желілердегі аварияларды іздестіру және жою.

АҚ басқа да құрылымдары үйренуге олардың бағытына сәйкес сұрақтар жіберіледі.

23. Үйрену барысында негізгі және қамтамасыз етуші АҚ құрылымдары арасында өзара әрекеттестік ұйымдастырылады. Сонымен қатар жаттығу басшысы негізгі назарды тапсырмалар, жұмыс объектілері және уақытына дұрыс орнына (объектісіне) жылжу кезіндегі олардың тысының қалыптасуына, АҚ әрбір құрылымдарының авариялық-құжару және басқа шғы жұмыстарды орындау кезектігіне, АҚ құрылымдарының арасындағы келісімге аударады.

24. Жағдайды кеңейту үшін жағдайдағы өзгерістерді, жаңа өрт ошақтарының пайда болуы туралы, авариялардың туындауы немесе көлемінің өсуі туралы, адамдардың, техникалардың қатардан шығуы туралы, радиациялық (химиялық) жағдайлардың өзгерісі туралы мәліметтерді басшы өзі жеке немесе өздерінің көмекшілері арқылы оқитындарға жеткізеді.

Жаттығу басшысы АҚ құрылымдары юмандирлерінен қалыптасқан жағдайларды ескере отырып, шамдармен және күштерден маневрлерді жүзеге асыруға, аварияларды және басқа

шұғыл жұмыстарды жоғары қарқында жүргізу және ұйымдастыру жөнінде жаңа шешімдер қабылдауға, бастамалар мен тапқырлық көрсетуге қол жеткізеді.

25. АҚ құрылымдары оқитындардың іс-әрекеттерін бағалау кезінде:

- барлауды шебер жүргізу;
- АҚ құрылымдары командирлерінің қабылдаған шешімдерінің дұрыстығы және мақсатқа сәйкестігі;
- құтқару жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізудің дер кезінде өтуі;
- АҚ құрылымдары арасындағы өзара әрекеттестіктің үзіліссіз жалғасуы;
- Объектіге (орнағы) авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарын жүргізудің дер кезінде орындалуы;
- механизация құралдарың, техниканың әр түрлерін, үйіндіге өту (кіру) құрылғыларың, үйіндіде қалған қорғаныс құрылыстарың ашу, жаралыларды құтқару, оларға алғашқы дәрігерлік көмек көрсету, арнайы дайындық бойынша нормативтердің орындалуы және т.б. АҚ құрылымдары іс жүзіндегі әрекеттерінің нәтижесі;
- АҚ құрылымдарың заманауи соққы беру құралдарынаң, сондай-ақ дүлей зілзала, авариялар және апаттар кезінде қорғау жөнінде шаралар қабылдаудың заманауилығы.

26. Үйренуді АҚ құрылымдарың жаттығу ауданынан. Шығару және қажет болған жағдайда адамдарды арнайы тазалау өңдеуден және техникаларды өңдеуден өткізу. Басшы АҚ құрылымдары командирлерінің берілген тапсырмаларды орындағаны туралы баяндамаларын тыңдайды, АҚ құрылымдарың шығаруды бақылайды.

Жаттығу аяқталғаннан кейін басшы АҚ құрылымдарың жинау уақыты мен орны туралы, жеке құрам мен техниканы тексеру туралы, жаттығу ауданын тәртіпке келтіру туралы, сондай-ақ үйренуді талқылау уақыты мен орны туралы нұсқау береді.

27. Талдау жаттығудың қорытынды бөлімі болып табылады. Талқылаудың мақсаты жан-жақты талдау негізінде жаттығудың қорытындысын шығару және оқудың мақсаты қандай дәрежеге жеткені және оқу тапсырмаларының қалай орындалғаны туралы қорытынды шығару.

Талқылауды жаттығу басшысы жүргізеді. Талқылау кезінде оқушылар іс жасаған оқу тақырыбы, оқу мақсаты, жағдайы көрсетіледі, содан кейін командирлердің және АҚ құрылымдарының жеке құрамының жаттығу кезеңі бойынша нақты іс-әрекеті көрсетіледі.

ков служб и штаба (группы управления), а также руководящего и личного состава формирований ГЗ, указываются ответственные лица за разработку документов на учение, перечисляются необходимый объем работ по подготовке района учения и имитация (участков, мест), мероприятия по всестороннему обеспечению учения, назначаются сроки готовности и ответственные лица. Календарный план подписывается руководителем учения и утверждается начальником ГО объекта, а для территориальных формирований ГЗ соответственно руководителем учения и начальником ГО области, города, района.

Вариант календарного плана подготовки к учению приведен в приложении 2.

14. План проведения учения разрабатывается штабом руководства (группой управления) учения с участием начальников служб и утверждается тем начальником, которому подчинен руководитель учения по линии Гражданской обороны.

План определяет ход и последовательность отработки учебных вопросов.

План разрабатывается текстуально и включает: тему учения; учебные цели для каждой категории обучаемых; время проведения учения, состав привлекаемых формирований ГЗ; количество техники, нормы расхода моторесурсов и имитационных средств; этапы учения, их продолжительность и учебные вопросы; обстановку, которая может сложиться на объекте хозяйствования в результате стихийного бедствия, аварии, катастрофы или применения современных средств поражения.

Вариант плана проведения учения приведен в приложении 3.

15. Подготовка заместителей и помощников руководителя учения •организуется руководителем учения. Она должна обеспечить изучение и правильное понимание темы, целей, задач и плана проведения учения по этапам, своих обязанностей, требований методических рекомендаций и других документов по обучению формирований ГЗ, изучение района (места) учения.

Руководитель учения доводит до обучаемых предназначение формирований ГЗ в мирное и военное время, порядок приведения их в готовность и выхода к объекту предполагаемых работ, временные показатели, установленные в планах ГЗ при выполнении различных видов работ; знакомит обучаемых с темой и целью учения, подробно разбирает порядок действий формирований ГЗ на каждом этапе учения; дает задание на изучение личным составом своих функциональных обязанностей по учению и требований настоящих методических

Помощник руководителя учения по имитации обязан:

- разработать план имитации в соответствии с замыслом и динамикой проведения учений и представить его руководителю учения для утверждения;
- организовать оборудование участков имитации и их охрану;
- проводить в ходе учения имитацию по указанию руководителя, обеспечивая соблюдение требований безопасности;
- по окончании учения привести в порядок район (место), где проводилась имитация, собрать или уничтожить неиспользованные имитационные средства, доложить об этом руководителю учения.

Глава 2. ПОДГОТОВКА И ПРОВЕДЕНИЕ ТАКТИКО - СПЕЦИАЛЬНЫХ УЧЕНИЙ

Подготовка учений

11. Подготовка учения начинается не позднее чем за два месяца до его проведения, при этом разрабатываются следующие документы:

- приказ о подготовке и проведении учения;
- календарный план подготовки учения;
- план проведения учения.

12. Приказ о подготовке и проведении учения разрабатывается и доводится до исполнителей не позднее чем за полтора месяца до его проведения. В нем указываются время проведения учения, состав обучаемых и порядок их подготовки, сроки и объем работ по подготовке мест проведения практических мероприятий, ответственные исполнители. Отдельным пунктом в приказе доводятся требования безопасности на учении.

В приказе также указываются цели проведения учений. Такими целями могут быть: для мирного времени - подготовка формирований ГЗ к действиям по ликвидации ЧС.

Приказ разрабатывается начальником штаба Гражданской обороны и подписывается начальником ГО объекта, а для территориальных формирований ГЗ соответственно начальником управления (отдела) по чрезвычайным ситуациям и начальником ГО области, города, района.

Вариант приказа приведен в приложении 1.

13. Подготовка к учению осуществляется в соответствии с календарным планом, который разрабатывается штабом руководства (руководителем учения). В нем определяются мероприятия по подготовке к учению заместителей (помощников) руководителя учения, начальни-

Талқылау соңында басшы оқу мақсаты қандай дәрежеге жеткенін, АҚ құрылымдарының іс-әрекеті қаншалықты нәтиже бергенін анықтайды; дұрыс шешімдердің қысқаша үлгі сипатын, бастама-лар мен тапқырлықтарын келтіре отырып, оқитындардың іс-әрекетін бағалайды, сондай-ақ орын алған кемшіліктерді атап өтеді; АҚ құрылымдарының жеке құрамы мен командирлерінің ары қарай неге назар аудару қажеттігін көрсетеді.

АҚ құрылымдарының жалпы бағасы, сондай-ақ командирлердің және жеке құрамның жеке бағасы, АҚ құрылымдарының дайындаудың тиісті есеп журналына жазылады.

Талқылау ең алдымен АҚ құрылымдарының командирлерімен, содан кейін АҚ құрылымдарының жеке құрамымен жүргізіледі.

Жаттығу өткізген тәжірибені дер кезінде тарату мақсатында талдауға жаттығуға қатыспаған, АҚ-ның басқа құрылымдарының командирлері тартылуы мүмкін.

3-тарау. КӨРНЕКТІ ТАКТИКАЛЫҚ-АРНАЙЫ ЖАТТЫҒУҒА ДАЙЫНДЫҚ ЖӘНЕ ӨТКІЗУДІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

28. Көрнекі жаттығулар жаттығуды ұйымдастыру және өткізу әдістемесіне бірыңғай көзқарасты белгілеу мақсатында жүргізіледі.

Оларды аға бастықтар және ТЖ бойынша олардың органдары, басшы құрамға арналған штабтар ұйымдастырады және жүргізеді. Әдетте, оқу жылының басында, жоспарлы үйренуді өткізу алдындағы оқу-әдістемелік жиындарда өткізеді.

Көрнекі жаттығуларды өткізу үшін әдеттегі құжаттардан басқа кәдімгі құжаттар, көрсету өткізу жоспары әзірленеді, онда:

- оқу нүктелері және жаттығу эпизодтары ойындарының көлемі;
- оқитындарды орналастыратын алаңдар (пункттер), бағыттар
- олардың бір нүктеден келесі нүктеге өтетін жерлері (өтетін аралығы);
- дүлей зілзалалар, авариялар және апаттар кезінде әр түрлі
- жұмыстарды орындау амалдары мен тәсілдері;
- АҚ құрылымдарының және олардың командирлерінің іс-әрекеттері туралы, басқарудың техникалық жағдайлары және жағдайлар туралы ақпараттар көрсетіледі.

АҚ құрылымдарының жеке құрамымен және көрсетуге тартылатын командирлермен қосымша сабақтар мен жаттығулар алдын ала

өткізіледі;

Жаттығу барысында басшы талдау үшін жеке тоқтату жариялай және жаттығудың көрсету эпизодтарын аудиториямен талқылай алады.

4-тарау. ЖАТТЫҒУДАҒЫ ҚАУІПСІЗДІК ТАЛАПТАРЫ

29. Жаттығудағы қауіпсіздік талаптары мен ұйымдастыру үшін жаттығу басшысы жауап береді. Ол жергілікті жер телімдері мен өрттердің бүркеніш тәсілдерін, қирауларын, зақымдануларын, коммуналдық-энергетикалық (технологиялық) желілердегі аварияларды анықтауға, қоршауларды (қамауларды) және осы телімдердің белгілерін ұйымдастыруға, жергілікті жағдайларға орай алдында тұрған жаттығудың қауіпсіздік талаптары бойынша нұсқаулықтарды әзірлеуге және барлық жеке құраммен бірге оны жаттығуды ұйымдастыруға міндетті.

30. Жаттығуға бекітілген, қауіпсіздік талабын қадағалауға жауапкершілік, жаттығуға қатысушы АҚ құрылымдарының командирлеріне жүктеледі. Олар жеке құраммен алда тұрған жаттығуға қауіпсіздік талаптары бойынша нұсқауларды жаттығуға; жеке құрамға телімдерді, бүркеніш тәсілін жүргізетін алқаптар мен басқа да қауіпті жерлердің тәртібін көрсетуге, жаттығуға шығарылатын техникалардың дұрыстығын тексеруге, жаттығу барысында бүркеніш құралдарын дұрыс пайдалану мен сақтауды қамтамасыз етуге, Жеке құрамның белгіленген қауіпсіздік талаптарын қатал қадағалауын бақылауға міндетті.

31. АҚ құрылымдарының командирлері авариялық-құтқару және басқа шұғыл жұмыстарды орындауда, қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша келесі шараларды жүргізуге:

- механизация құралдарымен, пневмо- және электрсаймандарымен, жарылғыш заттармен өртке қауіпті құралдармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік талаптары жөніндегі қолданыстағы нұсқаулықтың орындалуын қатаң қадағалауға;

- құлау қаупі бар ғимараттар мен құрылыстар қаңқасын қиратуға немесе нығайтуға;

- өндіріс жұмыс орындарында ескертетін (дабыл) белгілерін жүзеге асыруға;

- жаттығу басталғанға дейін қорғау құралдарында жұмыс істеу кезінде, инженерлік техника есептемесі жаттығуларын өткізуге;

- ауа райының нашарлауы кезінде дабышарды (жалаушаларды, шамдарды) анық көрсететін инженерлік машина пардағы есептеме

ванию ГЗ и их выполнению в ходе учения;

- оценивать работу командира и личного состава формирования ГЗ;
- своевременно докладывать руководителю учения о принятых командиром формирования ГЗ решениях и изменениях в обстановке;

- осуществлять контроль за соблюдением требований безопасности в подчиненном формировании ГЗ;

- своевременно представлять материал для разбора.

9. Имитация и обозначение последствий аварий, катастроф, стихийных бедствий, очагов поражения, зон заражения и районов разрушений, мест аварий на коммунально-энергетических и технологических сетях являются одним из основных способов создания обстановки, приближенной к реальной, и выработки у личного состава правильного представления о характере и масштабах возможных последствий аварий, катастроф, стихийных бедствий или воздействия современных средств поражения.

Степень имитации разрушений и поражений зависит от учебных целей, особенностей объекта и наличия имитационных средств. Имитация должна соответствовать замыслу учения. Имитируется только то, что необходимо для учения. Отдельные элементы очагов поражения, особенно второстепенные, могут дополняться средствами обозначения (знаками, указателями).

Для имитации условно пораженных выделяется необходимое количество личного состава. Для отработки вопросов спасения людей из-под завалов, с верхних этажей горящих зданий или из затопленных подвалов и других мест используются манекены.

Имитацию завалов и разрушений целесообразно создавать в местах, где ведутся строительные работы или сносятся ветхие здания. Создавая имитацию поврежденных участков водопровода, канализации, теплотрасс, газопровода, энергосетей и технологических линий, важно учитывать специфику объекта и местные условия.

Очаги пожаров имитируются сжиганием утилизированной резины, отработанных смазочных, обтирочных материалов, строительного мусора и т.д.

Участки заражения сильнодействующими ядовитыми веществами имитируются песком, опилками, гашеной известью, пахнущей или окрашенной жидкостью.

10. Для проведения имитации выделяется необходимое количество личного состава формирований связи, радиационной и химической защиты со средствами связи, передвижения, имитации и обозначения, а также необходимое количество статистов.

става и техники, провести общий разбор учения, оценить действия руководящего состава и каждого формирования ГЗ в целом.

5. При организации и в ходе учения проводится воспитательная работа по формированию у личного состава высоких морально-психологических качеств, сознательного отношения к выполнению поставленных задач.

6. Штаб руководства (группа управления) является основным органом, обеспечивающим подготовку и проведение учения.

На штаб руководства (группу управления) возлагается:

- разработка документов по подготовке и проведению учения;
- согласование частных планов заместителей (помощников) руководителя учения;
- подготовка района (места) проведения учения;
- организация связи и (при необходимости) комендантской службы;
- организация своевременной и полной отработки всех учебных вопросов для достижения поставленных целей;
- подготовка и организация разбора учений;
- подготовка доклада о результатах проведенного учения.

7. Обеспечение формирований ГЗ техникой и имуществом, необходимым для проведения учения, осуществляют объекты хозяйствования, на базе которых созданы формирования ГЗ.

При проведении учений с формированиями ГЗ численностью до 100 человек материально-техническое обеспечение возлагается на командиров формирований ГЗ, а более 100 человек - на заместителя руководителя учения по материально-техническому обеспечению.

8. При проведении учений с формированиями служб ГЗ помощниками руководителя учения назначаются начальники служб объекта. Они обязаны:

- принимать участие в разработке документов по подготовке и проведению учения;
- разрабатывать частный план подготовки подчиненного формирования ГЗ к учению и представлять его руководителю учения для утверждения;
- знать обстановку, задачу, состояние и фактическое положение дел в формировании ГЗ в ходе учения;
- контролировать действия формирования ГЗ, добиваться полной отработки всех учебных вопросов;
- учить командира формирования ГЗ анализу сложившейся обстановки, принятию обоснованных решений, постановке задач формиро-

жұмысын басқаруды қамтамасыз етуге;

- оқшаулайтын қорғау киімінде АҚ құрылымдарының жеке жұмыс істеу уақыты нормасын белгілеуді орындауға бақылауды жүзеге асыруға міндетті.

32. Өрт сөндіру кезінде жұмыстың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында келесілер қажет:

- өрт ошақтарына тиянақты барлау жүргізу;
- орман өртін өшіру кезінде өртенген қурағандарын олардың кенеттен құлап кетуінен қаша отырыш аралап кесу;
- қажет болған жағдайда техникалар мен оның экипаждарын шығаруды қамтамасыз ету үшін шаралар қарастырылған.

33. Түнде және көріну қашықтығы шектеулі басқа да жағдайларда әрекет ету кезінде бүркеніш тәсілдерін жүргізу аудандарын (телімдерді) жарықта белгілеу қажет, техникада қараңғыда көрінетін орнатылған үлгі болуы тиіс.

34. Қысқы жағдайларда үйрену өткізу кезінде:

- жеке құрамды жылы киіммен және аяқ киіммен қамтамасыз ету;
- үсінудің алдын алу жөніндегі шаралармен оны таныстыру;
- үсігендерге дәрігерлік көмек көрсету үшін медициналық пункттерді ашу кезінде жылытатын палаткаларды және қажетті дәрі-дәрмектерді қарастыру;
- адамдарды брезент жаппалармен жабдықталған машиналармен тасымалдауды жүзеге асыру;
- адамдарды жылыту және паналату үшін орман телімдерін, жыра, сайларды тандау, жертөлелерді, күркелерді жабдықтау;
- адасқан және қалып қойған адамдарды іздестіруге шаралар қондану қажет.

35. Жаттығуларда АҚ құрылымдарының жеке құрамын темір жолмен, сумен, әуе көлігімен тасымалдау мәселесін әзірлеумен байланысты, тиісті нұсқаулықтарда қарастырылған қауіпсіздік талаптарын орындау қажет.

І-қосымша.

Нұсқа

АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАНЫС БАСТЫҒЫНЫҢ БҰЙРЫҒЫ

(кәсіпорынның атауы) _____

№ _____

201__ж. “__” _____

ж. _____

Зауыттың АҚ құрылымдарымен тактикалық-арнайы жаттығуға дайындық жасау және өткізу.

ТЖ жою кезінде әрекет ету жоспарына сәйкес, бейбіт уақытта негізгі шаралар және АҚ тапсырмаларын орындау үшін құрылымдарды дайындауды жетілдіру мақсатында бұйырамын:

1. “__” _____ 201__ж. зауыттың АҚ құрылымдарымен тактикалық-арнайы жаттығу: «Зауыттағы жер сілкінісі салдарларын жою кезіндегі АҚ құрылымдарының іс-әрекеті» тақырыбы бойынша өткізілсін.

Жаттығудың оқу мақсаты:

- жер сілкінісі салдарларын жою кезінде авариялық-құтқару және шұғыл жұмыстарды жүргізуді ұйымдастыруда АҚ құрылымдары командирлерінің дағдыларын жетілдіру;

- адамдарды үйінді астынан, жартылай қираған ғимараттардың жоғарғы қабаттарынан құтқару бойынша орын алған әрекеттерге, оларға дәрігерлік көмек көрсету жөнінде АҚ құрылымдарының жеке құрамын жаттықтыру.

Жаттығудың ұзақтығы-_____.

Өткізілетін орны-_____.

2. Жаттығуға АҚ-ның келесі құрылымдары таргылсын:

- № _____ цехтың құтқару командасы;

- № _____ цехтың санитарлық жасағы;

- барлау звеносы (№ _____ цехтың зертханасы).

Елестету бүркеніш тобы - радиациялық және химиялық қорғаудың қызмет құрылымы.

3. Жаттығудың басшысы болып зауыттың АҚ штабының

жүргізілетін болады (жүргізуші).

Численный состав штаба руководства (группы управления) в каждом конкретном случае определяется исходя из учебных целей, масштабов учения, а также состава привлекаемых формирований ГЗ.

В отдельных случаях для оказания методической помощи в организации и проведении учения по решению начальника соответствующего территориального органа по ЧС могут привлекаться сотрудники управлений отделов и специалисты ГО.

4. Руководитель учения несет личную ответственность за подготовку и проведение учения.

Он обязан:

- изучить положения соответствующих методических рекомендаций;

- проанализировать уровень подготовки формирований ГЗ;

- определить исходные данные для организации учения (тему, учебные цели, сроки проведения, этапы учения и учебные вопросы, район (место) проведения учения, силы и средства для проведения имитации и вопросы материально-технического обеспечения);

- непосредственно руководить разработкой плана проведения учения;

- определить примерный перечень работ, которые целесообразно выполнить в период подготовки и проведения учения на объекте;

- определить порядок подготовки района (места) проведения учения, установить какими силами и в какие сроки он должен быть подготовлен;

- организовать подготовку к учению своих заместителей (помощников), а также всего личного состава, привлекаемого на учения;

- обучить командиров и штаб руководства умелой организации управления формированиями ГЗ;

- знать состояние и возможности формирований ГЗ по выполнению поставленных задач;

- анализировать решения, принимаемые командирами в ходе учения, и отдаваемые ими распоряжения;

- руководить наращиванием обстановки для достижения поставленных учебных целей;

- решать вопросы обеспечения личного состава формирований ГЗ питанием, водой, сменой обмундирования;

- обеспечить соблюдение требований безопасности и сохранение техники и имущества;

- по окончании учения организовать сбор и проверку личного со-

ведения учений, а также показа наиболее целесообразных тактических приемов и способов действий формирований ГЗ при проведении аварийно-спасательных и неотложных работ.

2. Учения проводятся со всеми формированиями гражданской защиты.

Продолжительность учений должна составлять 4-8 часов и более.

Периодичность проведения учений:

- с основными формированиями (формирования разведки, спасательные, медицинские, инженерные, противопожарные, аварийно-технические, радиационной и химической защиты, отряды экстренного реагирования) - ежегодно;

- с остальными - раз в три года, можно в ходе проведения комплексных учений и объектовых тренировок.

Часть формирований ГЗ может привлекаться на командно-штабные учения.

Учения территориальных или объектовых формирований ГЗ, как правило, проводятся совместно с формированиями служб ГЗ. Количество привлекаемых в порядке усиления формирований служб ГЗ зависит от темы учения, учебных целей и учебных вопросов, а также от объема и характера практических работ, проводимых в ходе учения.

На учения формирования ГЗ выводятся полностью укомплектованными личным составом, техникой и имуществом в соответствии с организационно-штатной структурой и табелем оснащения.

Практическое выполнение работ по предназначению и отработка нормативов являются основным методом подготовки личного состава формирований в ходе учения.

На учении должна создаваться обстановка, характерная для данного региона (области), требующая от руководства принятия своевременных и обоснованных решений на проведение спасательных работ, умелых действий формирования в различных условиях

3.Руководителем учения с территориальными и объектовыми формированиями ГЗ назначается соответствующий начальник гражданской обороны, начальник штаба ГО или командир формирования ГЗ, а с формированиями служб ГЗ - соответствующий начальник службы ГЗ, которому непосредственно подчинено формирование ГЗ, или командир этого формирования ГЗ.

Для подготовки и проведения учения создается штаб руководства и назначаются заместители (помощники) руководителя учения, которые также выполняют обязанности посредников (при проведении учений с формированиями ГЗ численностью менее 100 человек созда-

бастығы _____, орынбасары _____ тағайындалсын. Елестету бүркеніш тобы бойынша көмекші – РХҚ тобының командирі _____ . АҚ құрылымдары кезіндегі делдалдар: құтқару командасы кезінде - АҚ штабы бастығының көмекшісі _____, санитарлық жасақ кезінде № _____ цехтың медициналық пунктінің бастығы. Жаттығуғадайындық және өткізу үшін, құрамындауш адам- мен басқару тобы құрылсын.

Жаттығуға дайындыққа тактикалық-арнайы үйренуге дайындық күнтізбелік жоспарға сәйкес жүзеге асырылсын _____.

4. Жаттығу басшысы:

“ _____ ” _____ 201__ж - дейін, жаттығу басшыларының көмекшілерін тарта отырып, үйрену өткізілетін орын алдын ала тексеріп алынсын;

“ _____ ” _____ 201__ж - дейін жаттығудың қажетті құжаттарын әзірлеу және оларды жаттығуға қатысушыларға жеткізу қамтамасыз етілсін;

- АҚ құрылымдарының жеке құрамының, жаттығуға тартылатын техникалардың, аспаптардың және мүліктердің дайындығына тексеру жүргізілсін.

5. АҚ құрылымдарының командирлері “ _____ ” _____ 201__ж. - дейін АҚ құрылымдарының жеке құрамын жаттығуға дайындасын, олармен бірге қауіпсіздік талаптары жөніндегі нұсқауларды үйренсін.

6. Цех бастығына _____ жаттығуға _____ статист адамдар бөлінсін.

7. Цех бастығына осы “ _____ ” _____ 201__ -жылға төрт өрт ошағы мен үш үйіндіні елестету бүркеніш тәсіліне дайындығын.

“ _____ ” _____ 201__ жылға санитарлық жасақтардың жаттығуы үшін зақымданғандарды көлікке тиеуге 2 бортты автомобилдер бөлінсін.

8. АҚ құрылымдарының жаттығуға дайындығы және жаттығуды _____ талқылау өткізілсін.

9. Жаттығуға дайындық туралы _____ ға баянда- сын.

Азаматтық қорғаныс бастығы

_____ (кәсіпорынның атауы)

«Бекітемін»

Азаматтық қорғаныс бастығы

(кәсіпорынның атауы)

201__ж. “__” _____

Нұсқа

ТАКТИКАЛЫҚ-АРНАЙЫ ЖАТТЫҒУҒА ДАЙЫНДЫҚТЫҢ КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРЫ

(Құрылымның аты)

Шаралар	Орында- лу мерзімі	Атқарушылар
<p>Жаттығу өткізетін аударды зертеу</p> <p>Жаттығу өткізуге құжаттарды әзірлеу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - жаттығу өткізу жоспары; - жұмыстың жеке жоспары; - елестеу, бүркеніш тәсілі. <p>Жаттығу басшыларымен инструкторлық-әдістемелік сабақтар өткізу</p> <p>Оқитындарды жаттығуға дайындау</p> <p>Жұмыс учаскелерін және зауытта бүркеніш тәсілдерін дайындау</p> <p>Жаттығуды материалдық-техникалық қамтамасыз ету бойынша шаралар жүргізу</p> <p>Жаттығуға құрылымдардың, телімдер мен бүркеніш тәсілдерінің дайындығын тексеру</p>		<p>Жаттығудың басшысы, орынбасарлар, делдалдар</p> <p>Жаттығу басшысы, орынбасарлары, АҚ штабының бастығы, қызметтердің бастықтары</p> <p>АҚ штаб бастығы</p> <p>Құрылым командирі, қызмет бастығы</p> <p>№ _____ цех бастығы</p> <p>МТО бойынша басшының орынбасары</p> <p>Жаттығудың басшысы</p>

Жаттығудың басшысы-----

Глава 1.

ОСНОВЫ ОРГАНИЗАЦИИ ТАКТИКО-СПЕЦИАЛЬНЫХ УЧЕНИЙ И ОБЯЗАННОСТИ ДОЛЖНОСТНЫХ ЛИЦ

1.Тактико-специальные учения являются основной и наиболее эффективной формой подготовки формирований гражданской защиты для выполнения задач по предназначению в мирное и военное время.

Они проводятся на основе приказов начальников ГО объектов. При подготовке и проведении учений следует руководствоваться основными положениями программы подготовки личного состава формирований, настоящими методическими рекомендациями, планами гражданской обороны и планами действия при ликвидации ЧС.

Учения организуются и проводятся в целях:

- совершенствования практических навыков руководящего состава и командиров формирований в управлении формированиями при организации и проведении аварийно-спасательных и неотложных работ и мероприятий по защите населения;

- слаживания формирований ГЗ, как для самостоятельного выполнения задач ГЗ, так и во взаимодействии с другими формированиями и воинскими подразделениями;

- подготовки и проверки готовности формирований ГЗ к действиям по ликвидации чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера, воздействия поражающих (разрушающих) факторов современных средств поражения;

- выработки у личного состава формирований ГЗ высоких морально-психологических качеств;

- совершенствования организационно-штатной структуры формирований ГЗ, приемов и способов их действий.

По своему предназначению учения подразделяются на плановые, проверочные и показательные.

Плановые учения проводятся после завершения обучения личного состава формирований ГЗ по специальной подготовке в целях достижения слаженности в действиях при проведении аварийно-спасательных и неотложных работ, а также проверки их готовности к действиям согласно предназначению.

Проверочные учения проводятся по указанию старшего начальника в целях определения уровня подготовки формирований ГЗ.

Показные учения проводятся в целях обеспечения единства взглядов на применение формирований ГЗ, организацию и методику про-

Методические рекомендации предназначены для руководящего состава, должностных лиц гражданской защиты и командиров формирований гражданской защиты организаций.

В Методических рекомендациях излагаются основные мероприятия по подготовке и проведению тактико-специальных учений с формированиями ГЗ.

Методические рекомендации следует применять творчески, исходя из конкретных задач и целей обучения, состава участников учения и уровня их подготовки, местных условий и специфики производственной деятельности организаций.

Методические рекомендации разработаны сотрудниками «Республиканского учебно-методического центра гражданской защиты», одобрены на Методическом совете 17 февраля 2016 года и согласованы с Управлением Гражданской обороны Комитета по чрезвычайным ситуациям МВД Республики Казахстан (№ _____ от _____ 2016 г.)

В подготовке и выпуске «Методических рекомендаций по организации и проведению тактико-специальных учений с формированиями гражданской защиты» принимали участие сотрудники ТОО«РУМЦГЗ»: Мельников Е. Н., Вафина Т. К., Тасиева А. А., Мазимов М. М., Ашинова З.А., Сыдыкова Т. Д.

«Бекітемін»

Азаматтық қорғаныс бастығы

(кәсіпорынның атауы)

201__ж. “__” _____

Нұсқа

ТАКТИКАЛЫҚ-АРНАЙЫ ЖАТТЫҒУ ЖОСПАРЫ

(АҚ құрылымдарының аты)

Тақырыбы:

Оқу мақсаты:

Уақыты: (күнтізбелік мерзім көрсетіледі)

Оқытындардың құрамы: (АҚ қандай құұрылымы тартылатыны көрсетіледі)

Материалдық-техникалық қамтамасыз ету:

Тактикалық жағдай: (мәтінмен, егер қажет болса, сызған нұсқамен толықтырылады).

ЖАТТЫҒУ БАРЫСЫ

Бірінші кезең: АҚ құрылымдарын дайындыққа келтіру.

Екінші кезең: өндірістік жұмыс ауданына жылжу.

Үшінші кезең: Авариялық-құтқару және басқа шұғыл жұмыстарды жүргізу.

Төртінші кезең: Авариялық-құтқару және” басқа шұғыл жұмыстарды аяқтау және зақымдану ошағынан (зарарлы аймақ) шығару.

Таңдау.

Жаттығу басшысы _____

МИНИСТЕРСТВО ПО ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Республиканский учебно-методический центр гражданской защиты

МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ОРГАНИ- ЗАЦИИ И ПРОВЕДЕНИЮ ТАКТИКО-СПЕЦИАЛЬНЫХ УЧЕНИЙ С ФОРМИРОВАНИЯМИ ГРАЖДАНСКОЙ ЗАЩИТЫ

Алматы, 2016 г.